

In illo tempore. Dixit ih̄s discipulis suis. Ego mita p̄missum pa-
tris mei in uos. uos autē sedete in ciuitate. quo ad usq; indu-
amini uirtute exalto. Eduxit autē eos foras in bethaniam. &
elevantis manibus suis benedixit eis. Et factū est dū benedic-
ret illis. recessit ab eis. & ferebatur in caeli. Et ipsi adorantes.
regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno. Et erant sem-
p̄ in templo laudantes. & benedicentes dñi. Inuigila pen-

In illo tempore. recessit. sequentē sc̄i euangeliū sc̄m loh̄.
Dixit ih̄s discipulis suis. Si diligitis me. mandata mea
seruate. Et ego rogabo patrē. & alii paracletū dabit uo-
bis. ut maneat uobiscū in aeternū. sp̄m ueritatis quē
hic mundus non potest accipere. quia non uidet eū.
nec scit eū. Vos autē cognoscetis eū. quia apud uos ma-
nebit. & in uobis erit. Non relinqua uos orphanos. ue-
niā ad uos. Adhuc modicū. & mundus me n̄ uidet.
Vos autē uidetis me. quia ego uiuo. & uos uiuetis. In illo
die uos cognoscetis quia ego in patre meo. & uos in me.
& ego in uobis. Qui habet mandata mea & seruat ea. il-
le est qui diligit me. Qui autē diligit me. diligitur
a patre meo. Et ego diligam eū. & manifestabo ei me ipsū.
In illo tempore. In sc̄o die. secundum iohannem.

et it ih̄s discipulis suis.
Siquis diligit me. sermonē meū ser-
uabit. Et pater m̄s diliget eū. & ad
eū ueniemus. & mansione apud eū
faciemus. Qui non diligit me. ser-

Utrecht, RMCC.,
BMH. h. s. 9, f. 74r

Reproductierecht
Copyright
Museum Catharijneconvent
Nieuwegracht 63
Postbus 8518 NL-3503 RM UTRECHT
foto Ruben de Heer

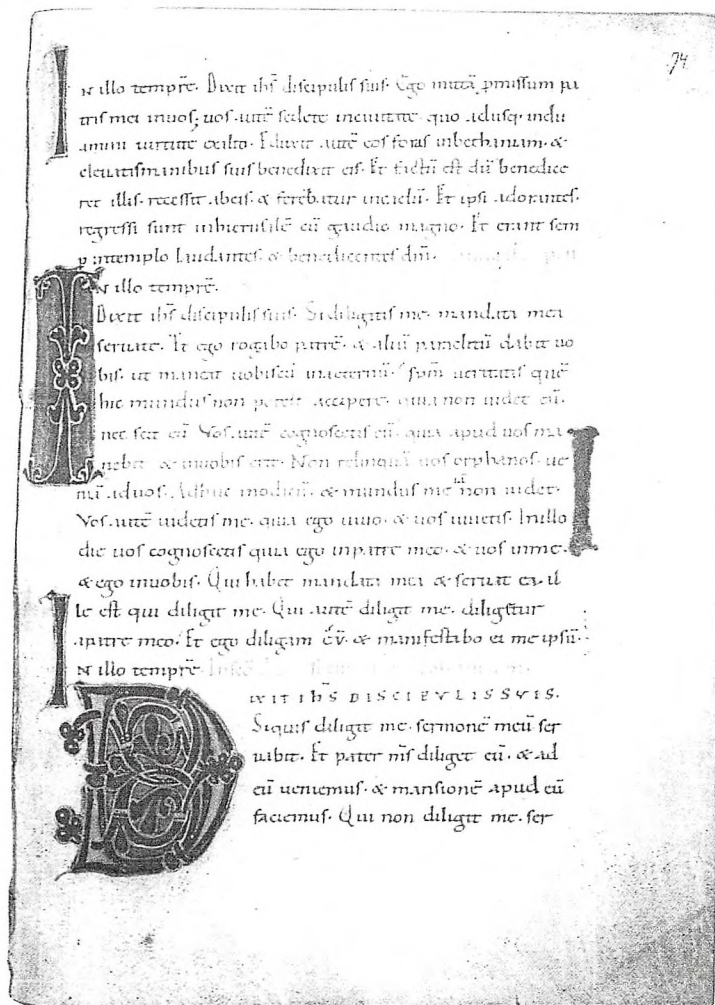
BMH h9
Missale Traiectense, Winterdeel
Utrecht(?), ca. 1200 - ca. 1420
Latijn, 20e eeuwse boekband
f. 74r

Evangelistarium

Noord-Duitsland, bisdom Bremen, ca. 1000-1050; 16de-
 eeuwse toevoegingen van Jan Gozewijnsz van Ameronghen
 Latijn, perk., i+21;+98 (incompl.)+i f., 214 x 157 (160 x
 105) mm, 1 kol., 26 r., Karolingische minuskel, 1 sierblad-
 zijde (tenminste 3 ontbreken), 10 grote en talrijke kleinere
 versierde initialen met bladvormen en dierfiguren, vroeg
 16de-eeuwse boeckband
 BMH h 9

Het handschrift bevat een evangelistarium met de lezingen uit de evangeliën in liturgische volgorde. Voorin het boek zijn enkele bladen met eedformules toegevoegd, waaruit blijkt dat het handschrift behoorde tot het kapittel van St. Marie in Utrecht. Hoe en wanneer het hier terecht is gekomen, is niet bekend.

De tekst is geschreven in een regelmatige Karolingische minuskel uit de eerste helft van de 11de eeuw. Het boek is veel kleiner van formaat dan de hiervoor beschreven evangelistaria en is waarschijnlijk niet gemaakt om eruit voor te lezen. Wat betreft de stijl van de versierde initialen sluit de decoratie nauw aan bij werk uit St. Gallen. Helaas is voor de verf van de initialen, met name op het openingsblad van het evangelie van Mattheus (f. 22^v), een zilverlegering gebruikt waarin materiaal (misschien ijzer

In de tekst van het Eigen der Heiligen van Marianus en Florianus op, die samen op 3 november na Allerheiligen vereerd worden, niet in Utrecht, in het bisdom Bremen (f. 109^v).³² Opvallend is ook dat de Willibrordus, Bonifatius en anderen ontbreken. Het is ook vermoedelijk niet voor Utrechts gebruik gemaakt, ook gezien de stijl der decoratie, afkomstig zijn uit een scriptorium. In Noord-Duitsland, in Verden en het omliggende gebied, waren in deze periode scriptoria sterk beïnvloed door werk uit Zuidduitse ateliers. Het is dat een gelijktijdige hand bij lezingen van een aantal in de marge de beginwoorden van de introitus met bladmuzieknoten heeft geschreven. Als de datering van het handschrift juist is, is dit het oudste voorbeeld van muziek in de collectie van Het Catharijneconvent.

Aangezien het handschrift als eedboek heeft functioneerd, zal het in het Utrechtse kapittel als een bijzonder beschouwd zijn. Indien het handschrift zelf hierover heeft bevat, zijn deze verloren gegaan, wellicht bij het aan het begin van de 16de eeuw, toen met de oude beschutbladen zijn vervangen en de eedformules zijn toegevoegd. Deze formules hebben betrekking op verschillende afdelingen binnen het kapittel, zoals dat van kanunnik, aartsdiaken en bode, en zijn van de hand van Jan Gozewijnsz van Ameronghen, notaris en bode van St. Marie (ca. 1520). Misschien is het handschrift een geschenk geweest aan van St. Marie, die in 1081 in opdracht van keizer Hendrik werd gebouwd door bisschop Koenraad. Koor en transept werden in 1099 gewijd.

De oude boeken van het kapittel van St. Marie vormen nog steeds een bijzondere collectie die een grondig studie zeker waard zijn. Zo is er nog een kroniek over 539-1138, met een voortzetting tot 1303.³⁴ De Utrechtse Universiteitsbibliotheek bewaart twee evangelistaria in de collectie, de een van het kapittel van St. Pieter, de ander van het kapittel van St. Jan.³⁵

Herkomst: 1871. Nes aan de Amstel, parochiekerk van Nes aan de Oude Maas, Swaluwenbuurt aan Haarlem. BMH (inv. nr. 221); 1976. Utrecht, RMCC.

Lit.: Utrecht 1988, nr. 77
 Kruitwagen 1913, nr. 9

Drie keer *In illo tempore*.
 Bladzijde met initialen in goud en zilver, rood omlijnd, met onder andere de lezing voor de vigilie voor Pinksteren (f. 74^v)

In illo tempore: initiaal bij het begin van de evangelielezing voor een feest van Petrus in het Eigen der Heiligen. In fel oranje-rode omlijning is een katachtig dier afgebeeld, bijtend in een rank (f. 104^v).

